

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **X. T. D.**, zastoupený Mgr. Jindřichem Lechovským, advokátem se sídlem Hládkov 701/4, Praha 6, proti žalované: **Policie ČR, Krajské ředitelství police Ústeckého kraje**, Odbor cizinecké policie, Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, se sídlem Masarykova 27, Ústí nad Labem, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 10. 10. 2018, č. j. 78 A 22/2018 - 36,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žalované **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**
- III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Jindřichu Lechovskému **se p ř i z n á v a j í** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v celkové výši 4114 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě třiceti (30) dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Průběh dosavadního řízení

[1] Rozhodnutím žalované ze dne 24. 8. 2018, č. j. KRPU-167862-25/ČJ-2018-040022, byl žalobce dle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, v relevantním znění (dále jen „zákon o

pobytu cizinců“), zajištěn za účelem správního vyhoštění. Doba zajištění byla stanovena na 90 dnů ode dne omezení osobní svobody.

[2] Žalobce následně podal žalobu proti rozhodnutí žalované u rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, který ji rozsudkem ze dne 10. 10. 2018, č. j. 78 A 22/2018 – 36, zamítl.

[3] Krajský soud při posouzení této věci vyšel z obsahu správního spisu, z něhož zjistil, že žalobce byl dne 23. 8. 2018 v rámci readmisní dohody převzat v místě komunikačního centra Petrovice – Bahratal hlídkou Policie České republiky od německých policejních orgánů. Žalobce byl podezřelý, že na území Německa vstoupil bez cestovního dokladu, povolení k pobytu nebo víza. Státní hranici s Německem překročil dne 21. 8. 2018, v 20:30 hodin, ve vozidle Citroen Jumpy, slovenské registrační značky X. Žalobce byl zajištěn podle § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, a bylo s ním zahájeno řízení o správním vyhoštění. Dle protokolu o vyjádření účastníka správního řízení ze dne 23. 8. 2018 žalobce vypověděl, že jeho cílem bylo dostat se do Německa, kde chtěl 3 až 4 roky pracovat, a za tím účelem si ve Vietnamu zajistil pomoc převaděčů a cestu z Vietnamu absolvoval dodávkami či vozy se zakrytými okny mimo jiné přes území České republiky. V Německu byl žalobce zadržen, vyslechnut pod jím udávanou identitou jako T. L. P., narozený X, a vrácen zpět na území České republiky. Žalobce uvedl, že žádným cestovním dokladem, vízem či povolením k pobytu nejen pro Českou republiku, ale ani pro schengenský prostor nedisponuje, z Vietnamu však vycestoval s cestovním dokladem a platným vízem, avšak nevěděl, která země mu ho udělila. Převaděči mu sebrali cestovní pas a 1 000 USD. Nemá v úmyslu požádat v České republice o azyl, ale v Německu by o něj požádal. Po svém propuštění na svobodu by šel do Německa za prací. Nebyl mu znám žádný důvod, který by mu bránil v návratu do země původu, ani mu nebyla známa žádná překážka, která by mu bránila ve vycestování. Na otázku, jaká je ve Vietnamu politická situace, odpověděl, že neví, neboť se o politiku nezajímá. V České republice ani v Evropské unii nemá žádné rodinné či jiné vazby. Rovněž sdělil, že nemá prostředky, aby si zde zajistil ubytování či zaplatil návrat do Vietnamu, ani zde nikoho nezná. Dále uvedl, že nyní, když ho chytili, se chce vrátit domů za svou rodinou. Požádal Českou republiku, aby mu zaplatila letenku zpět do Vietnamu.

[4] Součástí správního spisu je rovněž závazné stanovisko Ministerstva vnitra ze dne 24. 8. 2018, ev. č. X, k možnosti vycestování cizince, podle něhož je vycestování žalobce do Vietnamu možné. Žalobce byl s tímto stanoviskem téhož dne seznámen.

[5] Dne 26. 8. 2018 žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, a byl rozhodnutím Ministerstva vnitra ze dne 29. 8. 2018, č. j. OAM-181/LE-LE05-LE27-PS-2018, zajištěn dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, v zařízení pro zajištění cizinců, přičemž doba trvání zajištění byla stanovena do dne 14. 12. 2018 (pozn. NSS: z úřední činnosti je Nejvyššímu správnímu soudu známo, že žalobu proti uvedenému rozhodnutí Ministerstva vnitra zamítl Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 24. 10. 2018, č. j. 17 A 137/2018 – 39, a kasační stížnost směřující proti tomuto rozsudku zamítl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 21. 2. 2019, č. j. 1 Azs 409/2018 - 34). Dne 11. 9. 2018 Ministerstvo vnitra sdělilo žalované, že žalobce vzal svou žádost o udělení mezinárodní ochrany zpět a řízení o jeho žádosti bylo zastaveno.

pokračování

[6] K žalobní námitce, podle níž se žalovaná v žalobou napadeném rozhodnutí vůbec nezabývala existencí vážné újmy hrozící žalobci v zemi původu, ačkoliv žalobce hodlal v Německu požádat o mezinárodní ochranu, krajský soud konstatoval, že žalovaná v rámci své úvahy vycházela z již zmiňované výpovědi žalobce ze dne 23. 8. 2018, podle níž cílem jeho cesty bylo Německo, kde chtěl 3 až 4 roky nelegálně pracovat. Neměl v úmyslu požádat v České republice o azyl. Zároveň však uvedl, že v Německu by o něj požádal. Po svém propuštění na svobodu by šel do Německa za prací. Žádné obavy o svůj život v případě návratu do země původu žalobce neměl. Žalovaná též vycházela z již rovněž zmiňovaného závazného stanoviska Ministerstva vnitra k možnosti vycestování žalobce zpět do Vietnamu. Krajský soud posoudil rozhodnutí žalované jako přezkoumatelné.

[7] Dále krajský soud zdůraznil, že smyslem řízení o zajištění cizince není konečné posouzení otázky, zda má být tomuto cizinci uděleno správní vyhoštění, ale pouze vytvoření podmínek pro to, aby tento účel zajištění mohl být realizován a nebyl předem zmařen tím, že se cizinec bude skrývat či se jinak vyhýbat realizaci případného správního vyhoštění z území České republiky. Správní orgán má povinnost se zabývat v řízení o zajištění cizince možnými překážkami správního vyhoštění cizince v případech, kdy jsou mu tyto překážky v době rozhodování o zajištění známy nebo kdy před rozhodnutím o zajištění cizince vyšly najevo. Přitom je třeba vzít v úvahu předběžný charakter rozhodnutí o zajištění, které je prvním úkonem v řízení (§ 124 odst. 2 zákona o pobytu cizinců) a správní orgán tak vychází z dosud nekompletních spisových materiálů, které však podle krajského soudu v daném případě dostatečně odůvodňovaly rozhodnutí o zajištění.

[8] Žalovaná podle krajského soudu vycházela z vyjádření samotného žalobce a posuzovala jeho konkrétní situaci, jak je zřejmé z žalobou napadeného rozhodnutí. Žalobce sice uvedl, že v Německu by o azyl požádal, avšak nezmínil se o žádných konkrétních hrozbách, kterým by čelil v zemi původu. Naopak uvedl, že mu nejsou známy žádné překážky ve vycestování zpět do země původu. Jiné než ekonomické důvody, které nejsou relevantní z hlediska nebezpečí vážné újmy, žalobce pro opuštění země původu neuváděl, a proto žalovaná nepochybila, když je za možné překážky zajištění žalobce nepovažovala. Žalobce v České republice sice následně podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, avšak vzápětí ji vzal zpět. Je nelogické, aby osoba, které by v zemi původu hrozilo jakékoliv nebezpečí, brala svou žádost o udělení mezinárodní ochrany zpět.

[9] Krajský soud připustil, že žalovaná se možným překážkám vycestování žalobce do země původu věnovala pouze obecným způsobem. Nicméně podle soudu nelze přehlédnout rozpor mezi skutečnostmi tvrzenými žalobcem v řízení před soudem a v rámci jeho vyjádření ve správním řízení dne 23. 8. 2018. Žalobce ve správním řízení ani netvrdil, že by mu při návratu do země původu hrozila jakákoliv újma či že by byl v zemi původu pronásledován. Žalovaná se podle krajského soudu možnými důvody hrozby vážné újmy v případě vyhoštění žalobce do země původu zabývala v dostatečném rozsahu vzhledem k obecnému tvrzení žalobce ve správním řízení. Krajský soud tedy uzavřel, že důvody znemožňující vycestování ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců nebyly v daném případě zjištěny a tedy že správní vyhoštění bylo reálně proveditelné.

II.

Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[10] Žalobce (stěžovatel) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů, které podřadil pod § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

[11] Stěžovatel se neztotožňuje s výše citovaným vyhodnocením jeho žalobního bodu a domnívá se, že ačkoliv závěr o tom, že stěžovatel je pravděpodobně ekonomickým migrantem, může případně plynout ze spisového materiálu, nemůže to jakkoliv zbavit žalovanou povinnosti vypořádat eventuální tvrzení zajišťovaného cizince, že má v úmyslu podat žádost o mezinárodní ochranu. V případě, že nebylo vydáno vyjádření kompetentního orgánu (tj. zejména rozhodnutí o žádosti o mezinárodní ochranu některého z členských států schengenského systému či jiného demokratického státu), bylo právě na žalované, aby se již v samotném rozhodnutí o zajištění vypořádala s okolnostmi, které by mohly potenciálně nasvědčovat hrozcí vážné újmě. Předběžné posouzení realizovatelnosti účelu zajištění žalovanou je proto v tomto případě podle stěžovatele zcela klíčové. Stěžovatel tedy nesouhlasí s názorem krajského soudu, že bylo možné zcela přejít tvrzení stěžovatele o jeho úmyslu požádat o mezinárodní ochranu, neboť za snahou stěžovatele o podání žádosti o mezinárodní ochranu mohly nepochybně stát azylově relevantní důvody, tedy případně i existence vážné újmy, která by stěžovateli eventuálně hrozila v jeho vlasti (což s ohledem na politickou situaci ve Vietnamu nelze v žádném případě vyloučit).

[12] Stěžovatel tedy má za to, povinností žalované bylo alespoň stručně se vyjádřit ke tvrzením stěžovatele týkajícím se jeho snahy o získání mezinárodní ochrany a adekvátním způsobem tak reagovat na skutečnosti, které před vydáním rozhodnutí vyšly najevo. Stěžovatel hodnotí postup krajského soudu jako nepřipadný, neboť se dle jeho názoru soud sám podrobně vypořádal s tím, zda tvrzení stěžovatele o jeho snaze získat mezinárodní ochranu mohlo založit existenci překážek vyhoštění, a takový postup je dle stěžovatele v rozporu s kasační podstatou správního soudnictví.

[13] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti zdůraznila, že stěžovatel ve své výpovědi v rámci výslechu účastníka řízení dne 23. 8. 2018 mj. uvedl, že se o politiku vůbec nezajímá a nijak se v ní neangažuje. Jako důvod svého odchodu z Vietnamu uvedl lépe placenou práci. Není mu známa žádná překážka návratu do Vietnamu, může kdykoli vycestovat a chce se vrátit k rodině do Vietnamu. Chce požádat, aby mu ČR zaplatila letenku zpět do Vietnamu. Podle žalované je zcela zřejmé, že stěžovatel možnost požádat o azyl v SRN měl a nikterak ji nevyužil. Ve své výpovědi v SRN stěžovatel nezmínil, že by právě v SRN hledal mezinárodní ochranu, ba naopak sdělil, že v SRN chtěl pracovat, a to na tržnici D. X. v Berlíně. Teprve při vyplňování dotazníku ke zjištění totožnosti v ČR uvedl svou nynější identitu, a to až po vysvětlení žalované, že totožnost stěžovatele bude ověřována u zastupitelského úřadu Vietnamu v ČR. V době vydání žalobou napadeného rozhodnutí měla žalovaná již k dispozici závazné stanovisko Ministerstva vnitra k možnosti vycestování stěžovatele zpět do Vietnamu, se kterým byl stěžovatel seznámen. Skutečnost, že neexistuje žádná překážka návratu stěžovatele do Vietnamu, potvrdil i sám stěžovatel ve svém výslechu, kdy opakovaně uvedl, že se do Vietnamu chce vrátit a nic mu tam nehrozí. Po řádném poučení o možnosti požádat v ČR o udělení mezinárodní ochrany stěžovatel tak dne 25. 8. 2018 v zařízení pro zajištění cizinců učinil, avšak toto řízení bylo dne 11. 9. 2018 z důvodu zpětvzetí žádosti zastaveno. Dle žalované se jednalo o účelové podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany s cílem získat postavení žadatele o udělení

pokračování

mezinárodní ochrany a tím „utěci“ z působnosti zákona o pobytu cizinců a docílit propuštění ze zajištění. Z uvedeného je podle žalované zřejmé, že stěžovatel nehledal žádnou ochranu na území členských států EU, nýbrž chtěl pouze ekonomicky prosperovat a získat tak nelegální cestou pro sebe a svou rodinu ekonomický zisk. Žalovaná zároveň informovala Nejvyšší správní soud o tom, že správní vyhoštění stěžovatele bylo realizováno letecky do Vietnamu dne 7. 12. 2018.

III.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[14] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku krajského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[15] Nejvyšší správní soud dále přistoupil k přezkoumání napadeného rozsudku v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí krajského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[16] Nejvyšší správní soud ve své judikatuře opakovaně zdůrazňuje, že při rozhodování o zajištění cizince dle § 124 odst. 1 zákona o pobytu cizinců je správní orgán povinen se vypořádat mj. s otázkou, zda je tento účel zajištění alespoň potenciálně realizovatelný. Např. v rozsudku ze dne 25. 6. 2020, č. j. 5 Azs 107/2020 – 46, publ. pod č. 4058/2020 Sb. NSS, k této otázce Nejvyšší správní soud konstatoval: *„Při rozhodování o zajištění cizince za účelem správního vyhoštění musí policie náležitě zvážit, zda vůbec k vyhoštění cizince bude moci dojít, tj. zda je toto vyhoštění alespoň potenciálně možné. V opačném případě by totiž zajištění cizince zcela postrádalo svůj smysl a účel; v podrobnostech srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010 - 150, č. 2524/2012 Sb. NSS, dle něhož má „správní orgán [...] povinnost zabývat se v řízení o zajištění cizince podle § 124, § 124b nebo § 129 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, možnými překážkami správního vyhoštění, vycestování nebo předání tohoto cizince podle mezinárodní smlouvy v případech, kdy jsou mu tyto překážky v době rozhodování o zajištění známy nebo v řízení vyšly najevo. V takové situaci je povinen možné překážky před rozhodnutím o zajištění cizince předběžně posoudit a učinit si úsudek o tom, zda je správní vyhoštění, vycestování nebo předání cizince alespoň potenciálně možné. [...] O zajištění cizince nelze rozhodnout, pokud zákonný účel omezení osobní svobody cizince nebude pravděpodobně možné uskutečnit. Správní orgán je naopak povinen v takovém případě cizince neprodleně propustit na svobodu“ (pozn. podtržení doplněno Nejvyšším správním soudem).“*

[17] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s krajským soudem, že této povinnosti žalovaná v nyní posuzované věci dostala, neboť v rámci zmiňovaného výsledku stěžovatele, i v souvislosti se stěžovatelovým (ne zrovna přesvědčivým) vyjádřením v rámci tohoto výsledku, že v ČR nehodlá požádat o azyl, ale v Německu by tak učinil, položila stěžovateli mj. dotaz, zda zná nějaký důvod, který by mu bránil v návratu do země původu, a stěžovatel odpověděl, že nikoliv a že se ke své rodině do Vietnamu vrátit chce.

Rovněž z některých dalších odpovědí stěžovatele, jak byly výše rekapitulovány, vyplynulo, že stěžovatel neměl důvodnou obavu, že by mu v případě navrácení do země původu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 179 odst. 1 a 2 zákona o pobytu cizinců, v relevantním znění, a že zemi původu naopak opustil výlučně z ekonomických důvodů.

[18] V rámci vypořádání se s danou otázkou žalovaná na str. 4 žalobou napadeného rozhodnutí na uvedenou výpověď stěžovatele poukázala a zároveň na str. 5 zdůraznila, že Ministerstvo vnitra již vydalo v rámci řízení o správním vyhoštění stěžovatele dne 24. 8. 2018 závazné stanovisko dle § 120a ve spojení s § 179 zákona o pobytu cizinců o tom, že vycestování stěžovatele do Vietnamu je možné. V tomto závazném stanovisku se Ministerstvo vnitra nutně, vzhledem absenci identifikace jakékoliv konkrétní hrozby v zemi původu ze strany stěžovatele, věnovalo možným důvodům znemožňujícím vycestování stěžovatele v obecné rovině, přitom opět připomnělo výpověď stěžovatele a na podkladě shromážděných informací o zemi původu (informace OAMP MV ze dne 10. 11. 2017, Vietnam - Bezpečnostní a politická situace v zemi, která je součástí správního spisu) konstatovalo, že ani tento správní orgán nezjistil, že by stěžovateli hrozilo v případě návratu do země původu skutečné nebezpečí některého z typů vážné újmy dle § 179 odst. 2 písm. a) až d) zákona o pobytu cizinců, v relevantním znění. Takové vypořádání uvedené otázky považuje rovněž Nejvyšší správní soud, vzhledem k výpovědi stěžovatele a situaci v dané zemi původu, pro účely rozhodnutí o zajištění stěžovatele za dostačující.

[19] Pouze pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že, jak vyplývá ze správního spisu, v následně podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany stěžovatel pouze uvedl, že doma má příliš velký dluh a chtěl by v ČR pracovat, aby sehnal peníze a posílal je domů, neboť doma nemá práci a rodina je v těžké situaci. Následně vzal stěžovatel tuto žádost zpět. Jakkoli mohou být jím uváděné důvody lidsky pochopitelné, neznemožňovaly jeho vycestování do Vietnamu ve smyslu § 120a odst. 1 ve spojení s § 179 zákona o pobytu cizinců, v relevantním znění.

IV.

Závěr a náklady řízení

[20] Zdejší soud tedy dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[21] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaná měla ve věci úspěch, příslušelo by jí tedy vůči stěžovateli právo na náhradu nákladů důvodně vynaložených v řízení o kasační stížnosti, z obsahu spisu však plyne, že jí v tomto řízení žádné náklady nad rámec běžné administrativní činnosti nevznikly.

[22] Stěžovateli byl usnesením krajského soudu ze dne 6. 9. 2018, č. j. 78 A 22/2018 – 19, ustanoven zástupcem advokát Mgr. Jindřich Lechovský. Podle § 35 odst. 10 *in fine* s. ř. s. zástupce ustanovený v řízení před krajským soudem, je-li jím advokát, zastupuje navrhovatele i v řízení o kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přiznal ustanovenému zástupci stěžovatele odměnu za jeden úkon právní služby (sepsání kasační stížnosti) podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů

pokračování

za poskytování právních služeb (advokátní tarif), v relevantním znění (dále jen „advokátní tarif“), a to ve výši 3100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d), § 7 bod 5 advokátního tarifu] a paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), celkem 3400 Kč, vše zvýšeno o částku odpovídající DPH 21 %, celkem tedy přiznaná odměna a náhrada hotových výdajů činí 4114 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 1. února 2021

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu